

ISSN 2224-8609

ВІСНИК

**ВОЛИНСЬКОГО ІНСТИТУТУ
ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

№10

ТОМ 2

2014

Голова редакційної колегії:

Оксанич О. д.е.н., професор, проректор з наукової роботи, завідувач кафедри обліку і аудиту Волинського інституту економіки та менеджменту.

Заступник голови редакційної колегії:

Горбовий А. д.т.н., професор, академік Академії економічних наук України та Інженерної академії України, завідувач кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності, ректор Волинського інституту економіки та менеджменту.

Члени редакційної колегії:

Дудек М. д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту Волинського інституту економіки та менеджменту;

Шумлянський В. д.г-м.н., професор кафедри суспільно-економічних та гуманітарних дисциплін Волинського інституту економіки та менеджменту, заслужений діяч науки і техніки;

Кров'як А. д.е.н., професор кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності Волинського інституту економіки та менеджменту, академік Академії економічних наук України;

Школа І. д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки, академік Інженерної академії України, завідувач кафедри менеджменту Інституту туризму Федерації професійних спілок України;

Липчук В. д.е.н., професор, академік Академії наук вищої освіти України, завідувач кафедри статистики та аналізу, директор навчально-наукового інституту економіки АПК Львівського національного аграрного університету;

Гарасим П. д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, декан обліково-економічного факультету Львівської державної фінансової академії;

Качала Т. д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри менеджменту, ректор Черкаського державного технологічного університету;

Телюс Я. доктор, професор, ректор, Staropolska szkoła wyższa w Kielcach (м. Кельце, Республіка Польща);

Цібакова В. доктор, професор, ректор, Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave (м. Братислава, Словачька Республіка);

Вічіч С. доктор, ректор, Висока Хотелијерска школа (м. Белград, Республіка Сербія);

Штефко Р. доктор, професор, декан факультету менеджменту, Prešovská univerzita v Prešove (м. Прешов, Словачька Республіка);

Іллієв І. д.ю.н., професор, ректор, Частен професионален колеж «Света София» (м. Софія, Республіка Болгарія);

Магда Р. доктор, директор інституту економіки, методології та інформатики, Károly Róbert College (м. Дьєндьеш, Угорщина);

Ченчяла Ю. доктор, ректор, Vysoká škola podnikání (м. Острава, Чеська Республіка);

Гурняк К. доктор, професор, ректор, Nadbużańska Szkoła Wyższa im. Marka J. Karpia (м. Семятиче, Республіка Польща);

Вежбенєд В. доктор, професор, ректор, Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu (м. Ярослав, Республіка Польща).

Відповідальний секретар:

Степанюк О. к.т.н., доцент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності, член-кореспондент Академії економічних наук України, перший проректор Волинського інституту економіки та менеджменту.

Збірник зареєстрований

Міністерством юстиції України 26.05.2011

Засновник збірника

Волинський інститут економіки та менеджменту

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ №18123-6923Р

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України

(економічні науки) на підставі наказу МОН України від 26.05.2014 р. № 462

Видавець:

Волинський інститут економіки та менеджменту

Адреса:

вул. Електроапаратна, 3, м. Луцьк, 43020

тел./факс.: (0332) 78-98-33

e-mail: visnyk.viem@viem.edu.ua.

---

*Рекомендовано до друку Вченою радою Волинського інституту економіки та менеджменту
(протокол № 1 від 28 серпня 2014 р.)*

Опубліковані матеріали відображають точку зору авторів, яка може не збігатись з позицією редколегії журналу. Автори несуть відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

ЗМІСТ

Байцим В.Ф. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ З ТОЧКИ ЗОРУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	7
Бакало Н.В. АУТСОРСИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	23
Башинський Т.В. СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	28
Бойко Н.О. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗАСОБІВ І УМОВ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВІДНОСИН ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗІ СПОЖИВАЧАМИ	37
Борейко В. І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА СЕЛІ.....	47
Буняк Н.М. РОЛЬ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	55
Бусарева Т.Г. РОЛЬ І МІСЦЕ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ У МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ.....	63
Войнова Є.І. СТРУКТУРА РИНКУ ПОСЛУГ.....	75
Геліч Н.В. ОЦІНЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ КОЕФІЦІЕНТУ ЯКОСТІ РОБОТИ.....	82
Головачко В.М. ПОНЯТТЯ БРАКУ У ВИРОБНИЦТВІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗНИЖЕННЯ.....	89
Городецька Т.Б., Панченко М.О. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	96
Горошкова Л.А., Волков В.П. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ УКРАЇНИ	104
Змерзла Т.І. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА.....	114
Кіпа Д.В. ОЦІНКА СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	122

Кухарук А.Д. ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ	133
Литвин В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ОЩАДНИХ ВІДНОСИН	140
Маркіна І.А. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ЯК ФОРМА ІСНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	149
Маховка В.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО НАДАЮТЬ ПОСЛУГИ З СІЛЬСЬКОГО (ЗЕЛЕНОГО) ТУРИЗМУ	159
Михайлов О.О. ЯКІСТЬ СИСТЕМИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ	165
Могилова А.Ю. ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЙОГО КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ	175
Молодченко Т.Г., Запорожець Г.В. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВОЮ НЕРУХОМІСТЮ	183
Войтко С.В., Мяло Н.С., Шишолін А.П. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ СТИМУЛЮВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ.....	193
Ожема С.В., Білоус С.В. СТАН ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	202
Переверзєв Є.В. ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРАХУНКІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОННИХ ПІДРОЗДІЛІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	210
Пігош В.А. УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ПОСЛУГ ДЕРЖАВНИХ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	221
Попович В.І. ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ: ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЧИННИКИ ВПЛИВУ	235
Прус Л.Р. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ХРОНОМЕТРУВАННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ МИТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	242
Ржепішевська В.В., Жерносік К.С. КРИТЕРІЇ ОПТИМАЛЬНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	250
Войтко С.В., Сапсай К.В. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ВИЗНАЧЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ІНДЕКСІВ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ І ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН-СУСІДІВ.....	256

Терехов Д.С. БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	262
Турок В. В. ТЕРИТОРІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІЯ РІВНЯ УРАЗЛИВОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ	268
Харченко А.М. РИЗИКОУТВОРЮЮЧІ ЧИННИКИ РОЗДРІБНОГО БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	277
Хома І.Б. ДІАГНОСТИКА РИЗИКУ ВТРАТИ ПРИБУТКІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВНАСЛІДОК ВИНИКНЕННЯ БІЗНЕС-КОНФЛІКТІВ	283
Черниш І.В. ДОМІНАНТИ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ ...	292
Руда Т.В. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ	303
Gryszel P. METHODS FOR THE ASSESSMENT OF TOURIST DESTINATIONS COMPETITIVENESS.....	311
Wierzbicka K., Prystrom J. VENTURE CAPITAL AS A FORM OF FINANCING INNOVATIVE ACTIVITY IN POLAND.....	318
Колодійчук В.А. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПК	327

ПОНЯТТЯ БРАКУ У ВИРОБНИЦТВІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗНИЖЕННЯ

У статті розкрито економічну сутність браку. Розглядається порядок вдосконалення організації й управління виробництвом, визначення резервів його зростання. Показано завдання та шляхи зниження організації контролю втрат від браку.

Ключові слова: брак, брак у виробництві, втрати від браку, відділ технічного контролю.

It's deals in the article the economic substance of the spoilage. It's to improve the order of organization and management of production, reserve determination of growth. It's showing tasks and ways to reduce loss control of the spoilage.

Keywords: marriage, lack of production, loss of marriage, a department inspector.

В статъе раскрыта экономическая сущность брака. Рассматривается порядок совершенствования организации и управления производством, определения резервов его роста. Показано задачи и пути снижения организации контроля потерь от брака.

Ключевые слова: брак, брак в производстве, потери от брака, отдел технического контроля.

Постановка проблеми. Процес виробництва є важливою умовою існування кожного суб'єкта господарювання, оскільки виробництво – процес створення матеріальних і духовних благ, які задовольняють потреби суспільства. Виробництво пройшло тривалий шлях свого історичного розвитку: від найменших устаткувань до виготовлення найрізноманітніших товарів, робіт, послуг. Як відомо, кожне виробниче, хімічне, сільськогосподарське, промислове, текстильне підприємства стикаються з проблемами високої якості продукції.

Проблема випуску продукції, рівень якості якої відповідає стандартам, технічним умовам та іншій нормативно-технічній документації, а також технологічним правилам підприємства, є однією з найбільш актуальних проблем, що постає перед підприємствами, адже від якості рівня залежать конкурентоспроможність підприємства та темпи подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питань пов'язана з браком виробництва, займалися багато зарубіжних і вітчизняних вчених – економістів, зокрема дослідженням питань сутності поняття та видів браку виробництва займалися А. Н. Азрилян, Ф. И. Алдашкин, А. Г. Загородній, В. І. Лемішовський, С. В. Мочерний, С. З. Мошенський, Г. В. Нашкерська, О. В. Олійник, Р. Л. Хом'як, В. Г. Швець, В. С. Лень, та інші. Дослідження шляхів

зниження відсотку бракованої продукції у виробництві відображено у працях таких вчених: Коновалов А. П., Крючатов В. І., Тернова Т. І., та ін. Питанням контролю якості продукції присвячено ряд праць вітчизняних і зарубіжних науковців: В. В. Єфімов, С. Д. Ільєнкова, П. Орлов, А. М. Герасимович, І. Р. Поліщук, Ф. Ф. Бутинець, Г. Г. Кірейцев, Ю. Граковський, в працях яких розглядаються питання контролю втрат від браку у виробництві, а також підкреслюється важливість вирішення такого наукового завдання, як забезпечення підвищення якості продукції на основі зниження рівня браку у виробництві шляхом ефективного його внутрішнього контролю.

Мета статті. Метою статті є дослідити економічну сутність браку у виробництві та шляхи його зниження.

Методологічною інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали відкритих періодичних видань, ресурси Internet, законодавчі та нормативно-правові акти.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах ринкової економіки визначальною умовою довгострокового завоювання ринків збуту, отримання доходу від продажу є висока якість продукції з урахуванням запитів споживачів, а не лише низькі ціни. Якість продукції та надання послуг стає провідним мотивом виробника.

Процес поліпшення якості продукції та роботи базується на таких передумовах: [4]

- ставлення до споживача як до головної фігури, для якої призначено процес поліпшення якості;
- попередження проблем – краще ніж реагування на них, коли вони виникають;
- провідна роль і участь керівників у процесі;
- участь усіх працівників у процесі поліпшення роботи;
- віра в те, що постачальники стануть партнерами.

Якщо не дотримуватися цих умов, то може виникнути така категорія, як брак. На сьогодні з проблемою браку у виробництві зіткнулося багато суб'єктів господарювання, оскільки брак виявляється на різних стадіях господарювання, але в наш час багато суб'єктів господарювання приховують це, і не відображають в обліку.

Брак - це економічне поняття, яке відображає обсяг матеріальних витрат у вигляді відсутності потрібного кінцевого результату виробництва, які неможливо компенсувати в процесі реалізації без здійснення додаткових витрат, які виникають в результаті порушення технології виробництва товарів [1].

Брак у виробництві - це продукти, вироби, напівфабрикати, деталі, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам і не можуть бути використані за прямим призначенням або можуть бути

використані лише після їх перероблення або виправлення. При цьому не є браком товари, виготовлені за особливими підвищеними технічними вимогами, коли вони не відповідають цим вимогам на аналогічні продукти або вироби для загального вжитку.

Процес виготовлення високоякісної продукції неможливий без налагодження дієвої системи контролю. Забезпеченню ефективності діяльності суб'єктів господарювання багато в чому сприяє раціональна організація системи внутрішнього контролю.

Контроль якості продукції на підприємстві спрямований на попередження випуску та реалізації споживачу недоброякісної продукції. Для досягнення цієї мети на підприємствах організовані служби контролю якості. Їх діяльність регламентується відповідно до затверджених положень, складених на основі типових положень про відділи чи управління технічного контролю якості виробничого підприємства.

Одним із завдань такого контролю є вдосконалення організації й управління виробництвом, визначення резервів його зростання. Він повинен здійснюватися на всіх стадіях кругообороту капіталу підприємства, надавати науково обґрунтовану оцінку господарським операціям. Проведення внутрішнього контролю має надавати можливість виявити відхилення та здійснювати певні коригування щодо рівня якості продукції [1].

Необхідність першочергового вдосконалення діяльності служб технічного контролю підприємств визначається їх особливим місцем у виробничому процесі. Так, безпосередня причетність до контрольованих об'єктів, процесів і явищ (у часі та просторі) створює працівникам контрольних служб найсприятливіші умови для:

- розробки оптимальних планів контролю, які базуються на результатах тривалого нагляду, аналізу й узагальнення інформації про якість початкових компонентів готової продукції, точність устаткування, якість інструменту та оснащення, стабільність технологічних процесів, якість праці виконавців й інші чинники, що здійснюють безпосередній вплив на якість продукції;

- попередження браку та забезпечення активної профілактичної дії контролю на процеси виникнення відхилень від вимог затверджених стандартів, технічних умов, параметрів діючих технологічних процесів тощо;

- своєчасного проведення в необхідному обсязі всіх передбачених контрольних операцій;

- цілеспрямованої оперативної зміни умов функціонування об'єкта контролю для усунення виникаючих збоїв в роботі та запобігання виробництву й постачанню споживачам виробів неналежної якості .

Основними завданнями організації контролю втрат від браку є [1]:

- 1) оцінка обґрунтованості та своєчасності розробки планових показників втрат від браку по підприємству та в розрізі центрів відповідальності;

2) постійний вхідний контроль ТМЦ;

3) оперативний контроль втрат від браку в розрізі винуватців, причин, місць виникнення та центрів діяльності;

4) попередній контроль та аналіз можливих причин виникнення втрат від браку та можливість застосування превентивних заходів стосовно їх виникнення;

5) контроль організаційного та методологічного взаємозв'язку та взаємообумовленості планової та облікової інформації;

6) виявлення та діагностика проблем, які виникають при зміні технології виробництва та коригування планів і діяльності підприємства.

Планування й облік втрат від браку як база для здійснення наступного контролю не забезпечують необхідною інформацією управлінський персонал для прийняття управлінських рішень.

Вважається за доцільне удосконалити організацію контролю втрат від браку у виробництві у наступних напрямках:

- організаційний і методичний зв'язок обліку та контролю;

- організація контролю браку на рівні стратегічного планування, де контроль дає значний ефект у підвищенні ефективності діяльності підприємства;

- посилення оперативності виявлення, узагальнення та групування втрат від браку в розрізі центрів відповідальності та місць їх виникнення;

- організація контролю на етапах постачання та реалізації.

Удосконалення організації наступного контролю браку у виробництві повинно бути направлено на узагальнення винуватців, причин та місць виникнення браку в цілому по підприємству, що дасть змогу проаналізувати та запобігти його виникненню в майбутньому.

Потрібно зазначити, що необхідним є поточне документування відхилень від встановлених норм технічно неминучого браку та зміни норм.

Контроль якості продукції здійснюється на підприємстві на підставі визначених і зафіксованих у нормативних документах вимог до якості в ході виробничого процесу із виготовлення продукції.

В якості інформаційної бази для проведення контролю використовується нормативно-довідкова, планова та обліково-звітна документація [2].

Нормативно-довідкова документація – це стандарти та методичні матеріали: комплексна система управління якістю продукції; планування підвищення якості продукції, яка виготовляється; контроль якості продукції в процесі виробництва; самоконтроль якості продукції; оформлення, облік і аналіз браку у виробництві; організація гарантійного та післягарантійного ремонту товарів; бездефектна розробка технічної документації; проведення нагляду за дотриманням режимів, умов і правил експлуатації; організація зберігання та відпуску у виробництво матеріалів, напівфабрикатів та комплектуючих виробів;

заводська атестація деталей, збірних одиниць та виробів; збір та обробка оперативної інформації про якість продукції у процесі виробництва.

Планова документація – план підвищення якості продукції, план здачі продукції за категоріями якості, встановлені норми та нормативи в бюджетах підприємства.

Обліково-звітна документація – акт про брак, відомість обліку втрат у виробництві, журнал про брак, звіт про виконання плану з собівартості товарної продукції, журнал обліку претензій, звіт про технічний рівень виготовленої продукції.

Однією з основних функцій контролю якості є попередження та профілактика дефектних виробів, що повинно забезпечувати такі завдання:

- перевірка відповідності якості продукції встановленим вимогам;
- попередження появи дефектів .

Попередження появи дефектів (браку у виробництві) є одним з основних завдань контролю якості. Адже, чим менший відсоток браку, тим більше кісної продукції виробить підприємство та отримає запланований прибуток.

Досягненню високого рівня якості сприяє цілеспрямований та дієвий контроль, який базується на достовірних даних про якість вироблених виробів. У процесі контролю доцільно виявити відхилення шляхом співставлення фактичного рівня якості продукції із запланованим рівнем; визначити фактори, які впливають на відхилення; оцінити кількісний вплив кожного фактора на показники, які характеризують якість діяльності всього підприємства.

Надійна робота служби контролю якості створює необхідні передумови для усунення дублювання і паралелізму в роботі інших служб підприємства, зниження обсягів інформації, яка обробляється ними, вивільнення багатьох кваліфікованих фахівців, зайнятих повторною перевіркою продукції, прийнятої службою технічного контролю підприємства, істотного зменшення кількості розбіжностей, що виникають при оцінці якості продукції різними суб'єктами контролю, зниження витрат на технічний контроль і підвищення його ефективності.

Для істотного покращення результатів діяльності з контролю якості продукції необхідна також концентрація зусиль працівників контрольних служб для забезпечення пріоритетного розвитку прогресивних видів технічного контролю, що дозволяють здійснювати профілактику браку у виробництві (рис. 1.).

Правильне використання перерахованих заходів профілактики сприяє значному підвищенню його активної дії на процес формування якості виробів, оскільки здійснюється не пасивна фіксація браку у виробництві, а профілактика.

Важливими умовами профілактики браку є [2] :

- висока культура й організація виробництва;
- стабільний ритм роботи й постачання;

- запровадження у виробництво сучасних технологій і устаткування;
- підвищення кваліфікації персоналу, його дисциплінованості й відповідальності.

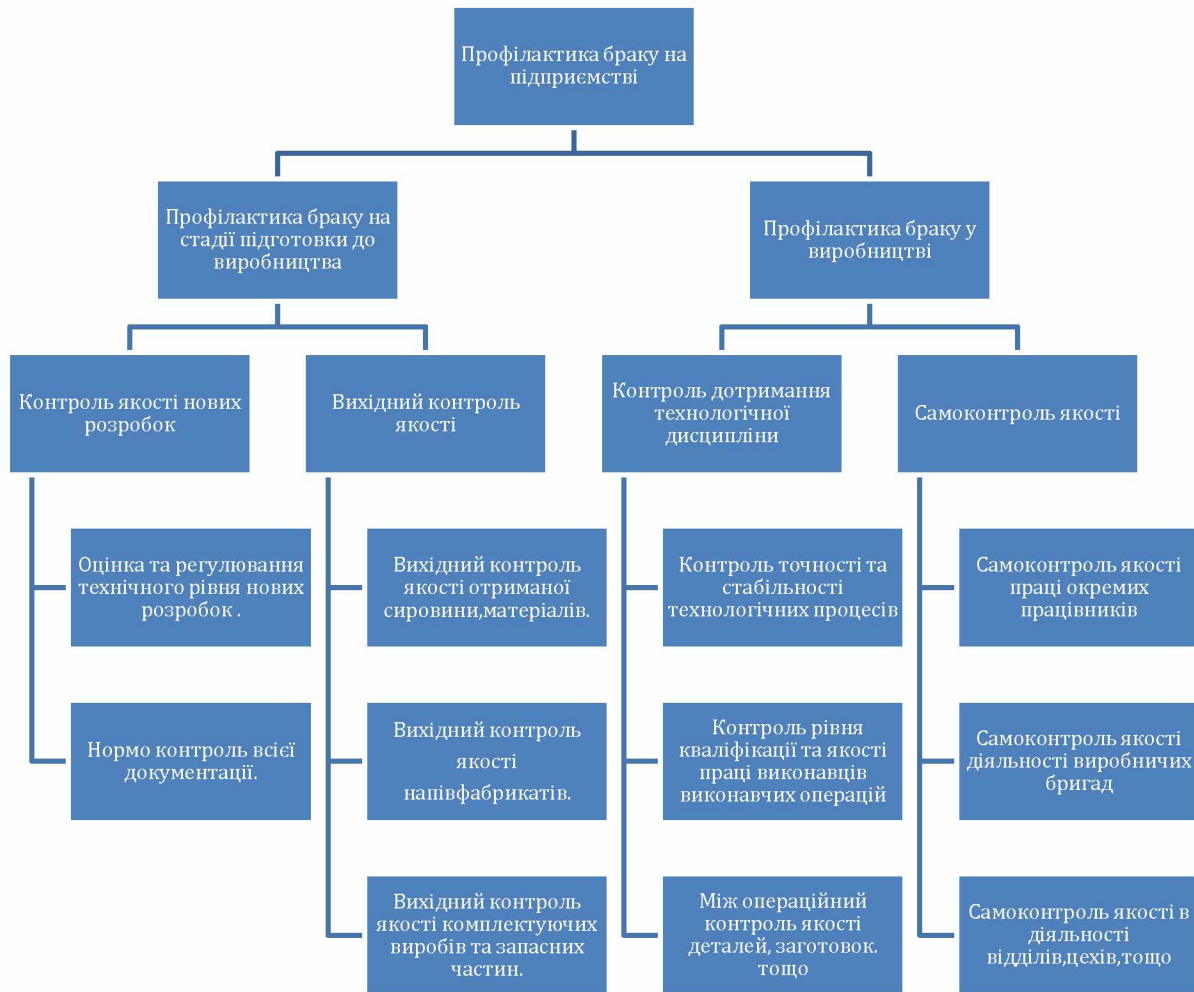

Рис.1 Склад, елементів системи профілактики браку на підприємстві та їх взаємозв'язок.

Варто пам'ятати, що між якістю продукції і величиною браку існують складні й суперечливі зв'язки. Зростання кількості бракованої продукції не обов'язково спричиняє загальне погіршення її якості, як це іноді вважають.

Рівень браку — це передусім показник якості роботи, налагодженості технологічних процесів та існуючої організації виробництва. Боротьба з високим рівнем браку та низькою якістю продукції потребує не розроблення поточних заходів, а створення збалансованої і складної системи бездефектної праці [1].

Вміло організований аналіз витрат браку може стати джерелом значної економії для підприємства, а також може підвищити імідж підприємства в очах потенційних клієнтів.

Організація та правильне управління системою контролю якості на всіх рівнях і стадіях сприяє високій ефективності діяльності підприємства в сфері підвищення якості продукції.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як наслідок витрати на забезпечення якості продукції є частиною загальних витрат на виробництво й експлуатацію продукції за весь період її служби. З економічних позицій ці витрати являють собою суму поточних і одноразових витрат, використовуваних виготовлювачем і споживачем на всіх етапах життєвого циклу продукції.

На підприємствах розробку заходів щодо удосконалення методів контролю якості виготовлення продукції, впровадження прогресивних методів контролю, виявлення причин і винуватців браку повинен здійснювати відділ технічного контролю.

В сучасних умовах підприємства Відділ Технічного Контролю є контролюючою організацією, головний обов'язок якої полягає в запобіганні картам, технічним описам.

Внутрішній контроль втрат від браку є необхідним для застосування нормативного методу обліку витрат. Попередній контроль втрат від браку у виробництві на основі первинних документів та фіксації відхилень від норм у момент їх виникнення з одночасним виявленням місця їх виникнення, винуватців та причин також дозволяє розробити ефективні превентивні заходи. Для своєчасного та ефективного обліку відхилень від встановлених норм необхідне застосування поточного контролю.

Необхідно пам'ятати, що проведення контролю якості продукції призводить до появи значних витрат підприємства, тому головним завданням управлінців є оптимізація процесу контролю.

Вважається за доцільне для здійснення ефективного контролю втрат від браку у виробництві та якості продукції в цілому встановити критичні точки на кожному етапі контрольного процесу, що дозволить визначати витрати, понесені на його здійснення, та здійснювати ефективне управління ними.

Список використаних джерел

1. Волкова І. А. Фінансовий облік - 2 : Реком. МОНУ як навч. посібник / Волкова, І. А. - Київ : МАУП, 2009. - 234 с
2. Коршикова Р. Організація та облік діяльності в цехах по виробництву продукції. / Р. Коршикова, В. Ходзицька // Все про бухгалтерський облік.- 2009. - №19. - С.361.
3. Повернення бракованого товару нерезиденту: чи коригувати ПК із ПДВ // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - № 82. - С.63.
4. Остаточний брак у виробництві: розбиваємо облікові наслідки // Все про бухгалтерський облік. - 2012. - №14. - С.47.
5. Облік втрат від внутрішнього браку на швейних підприємствах. Ч.4 // Все про бухгалтерський облік. - 2009. - №105. - С.63.

Підписано до друку 29.08.14. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офісний. Гарнітура Cambria.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 13,14 Наклад 100 пр. Зам 168.

Друк та палітурні роботи:
«Центр інформаційного забезпечення та редакційно-видавничої діяльності ВІЕМ»
43020, Україна, Луцьк, вул. Електроапаратна, 3